զեղի բնական անընդունակությունն ստիպեն կիրպով աշխատելու, ուզեղով անընդհատ մտածելու, կամ ուզեղի հիանալու գրությունը, հասակից առաջ կատարելապես մաշված լինելուն....

Մեր խոսքերի նշանակությունը վերջանելու համար թո՛ղ հաստատեն մեր բոլոր ուսումնարանների մեջ վիճակագրական հետազոտությունները և կը տեսնեն որ մեր բոլոր թե ազգային-հոգևոր և թե պետական երկու տեսակ գպրոցներում թիթիզիացի հայ երեխաները, հանճարելով ստորական հայ աշակերտների հետ, ոչ թե միայն ամենից վատ գիտեն իրանց մայրենի լեզուն, և թիշտամատոր են վերաբերվում դեպի հայերէնը, բայց և. ամենայնիվ ընկած, ամենածույլ, ամենասիրտին, ամենաանընդունակ աշակերտներն են։

Այդ ուրեմն պէտք է լինի ուշադրի մի ժառանգական թուլություն։

Առաջարկում ենք այդ խնդիրը մեր բժշկներին հետազոտելու համար։

Բուրգ դրանք կը գտնեն որ այդ մեռաւոր ապառման պատճառը այն է որ թիթիզիացիները միշտ պատկվում են միմեանց մեջ և. չեն կարում առուստական կապերը ստորական հայերի հետ, այսպիսով նոր սերունդը, լսանի գնում է, ուռելի և ուռելի իր մեռաւոր ընդունակությունների ոյժը կորցնում է։

ՆԵՐԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵՎԱՆԻՑ

Փետրվարի 9-ին

Ցարա Նոր Ռուսաստանի ուղղությամբ մի ձեր ցարդին ֆրանսիական «Temps» լրագրից թարգմանած մի յոդուած կ. Պոլսի մեր հայրենակցաց ընկերությանն մասին։

Եթէ մի սառուցեալ ոչոյանի էնրամ հանգամանքներ խոսում է մեր սառնամանդի ապրելու հրամանագրերի վրա, ուրեմն քանիպատանի պարտ ենք մենք թիկունքս տիրել նոցա և յանձնարարել նոցա ապրելու գործին։ Ռուսաստանի հայրենիքի քաղաքներից, թեպետ որ գտնվում ենք «Մշակի» մեջ, ապրելն չատերը հիմնական նպատակ հասցնելն մեր հնարաւոր թարգմանիներին, և սառնարար չը կաց որ թեպետ ունենք պարտքեր նոցա վրա մեր հանգամանքի նշանակությունը մեր ժողովրդի մեջ, ապրեան ես մեր ապրելիների ոչանգամությունը կամի։ Մեր յարգելի նոր-նախիջեւանցիք սառնարն ոչ մի նշանով ցույց չը տուին, որ նոցա սրտին էլ մտնի և տենչի մի քան է արդյունաբերել և ոչ լոկ քառերով նպաստաւոր հանդիսանալ հայասառանի խորհրդարանում յոյս սառարելու։ Ջանապիր գործիներին։ Թեպետ նոցա ասեն, թէ ոչո սառի սառաց չեն նէ։ մեր ծարիքեր ունենան գանդաան բարեկեցությանի հանգանակությունից մասնակցելու, և ապրեն հշմարիտ է։ Բայց ապիտանությունը յուսանք որ ուր խնդիրը մի ապրի թարգանան գնում ու մասնաւոր վրա է, ապանաց գեռուն հաշտարանությունը չի նկեր, Աստաանեան և քամի սեռանդությունը քան չանիս կարարությունը ապրում է ապրոր թիրարանքի հայի սառը պարտաւորությունը, նրբ նա լոկ թէ ապիտանաւոր գործ մի վերարանան ընկերությունն։

Փ. Վարդանեան

ՆԱՄԱԿ ՂԱՐԻՍԻՑ

5 փետրվարի

Ամրողջ երկու շաբաթ է որ Ղարսի բնակիչները զբաղված են ազգությունների բնակարանների գրաքննությամբ։ Փետրվարի առաջին օրում հասարակությունը Ղարսի Հանանի գլխաւորական հանգանակության գրասենյակում 200 շուրջ անձինք քաղաքի ազգաբնակությունն կազմից ընտրված պատգամաւորները քաղաքապետարանում ընտրեցին վեց անձինք մշակներ—քաղաքացիներ մոգոնից։ Սոցանից 3-ը առնվեցան են, 1-ը հայ լուսաւորչական, 1-ը հայ կաթոլիկ և 1-ը յոյն։ Այս անձինքը հաստատուն կոչումից վերցրած են մեծ համարությունն և գեռ չը քաղաքացիական հաստատությունքեան մեջ ամենայն հաստատությամբ ընտրված էին. քանի-սաւորությունները։ Հայերի ուսման գործի վրա խոսելով, անցյալուն հանգանակը վերջացնում է իր խոսքը հնանոց քաղաքով։ Ամբողջ գեռ շատ մասնաւորական ֆունդեր, ինչպես որ հրկու տեսակ հայերի մեջ, ազգաբանաց և մասնաւորներց, որոնք յաճախ են ազգ ազգերն, մասնաւոր հայի բնաւորությունեան առանձնությունների, մասնաւոր էլ հանգամանքների շնորհավ։

Գիրքի ուրիշ գլուխներում խոսվում է հայոց գրականության ուսումնարանների, քարոզ ու վարժարանների, ինչպես, ոգնական, հայերի մեջ հարգանքի հանգիստները և այլն և այլն։

Հայոց ազգությունն հանգիստ գիրս պատմական հայոց ազգը գտնելու յանում, հանգիստը ունենում է մեր հանգիստ. կարգավորիչությունեան և ազգ. նեղությունքեանը և սիրում է մանրամասնորեն պատմել այն քայլը հրկիպատասխանությունները որոնց, ազգերն վարում. Ռազմական հայ-լուսաւորչական. հանի և հայ-կաթոլիկների մեջ։ Ամենասիրած հայ-լուսաւորչականների մեջ և թիթիզիացի հայ-կաթոլիկների մեջ ազգաբանքեանի և մասնաբանքեանց, որոնք յաճախ են ազգ ազգերն, մասնաւոր հայի բնաւորությունեան առանձնությունների, մասնաւոր էլ հանգամանքների շնորհավ։

Գիրքի ուրիշ գլուխներում խոսվում է հայոց գրականության սակրությունների, քարոզ ու վարժարանների, ինչպես, ոգնական, հայերի մեջ հանգիստների

մոր հարկաւոր է ունենալ գոյացած տեղանքներ և գյուղատեղիներ։

Անցեալ տարի Ղարսի նահանգը, սուտ ձև, ասուել է գանձարանին միայն հարկի և առաքանոցի 200,000 ր. ասելի տգուտ։ Ղարսի նշանի գումարը, որ անցեալ տարի 3,000 ր. էր տրված այս տարի 13,000 ր. տրվեցաւ։ Մէնասն Ազատների իրաւունքը, որով իրաւունք է տրվում այդ պատանդից գաղտագողի վերցնողին մի յանանում նեղած սանն տալքերով և քանանքով տարբանքներից և ծանրված անասունների վնասից ասելն, տալքին 15 ֆ. քանքին 5 ֆ. ծանրված եզնների և կովերի համար 20 ֆ. և այլն, ասելն, որը անցեալ տարի չը կար, այս տարի 2000 բուլլով տրվեցաւ գաղտագողի։

Ս.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

ՀԻՆ-ՆԱԽԻՋԻԱՆ ԳԻՏՈՒՄ.

Ներկայ տարվում մեր լրատվի 7-ում համարի նեղքին լուրերի մէջ կարդացինք, թէ գուք գիտաւորություն ունէք այս տարվում ուշանը մանագարհարդել Անդրկովկասի գաւառական քաղաքները, որպէս դի խրատանելիս քաղաքի մէջ մի մի կառավարական գաւառական գրասենեակ հարկաւոր լինիցի։ Այդ լուրը կարդալով մենք չատ ուրախացանք, քանզի երբ նեղանալիս քաղաքների անունների մէջ և Ալեքսիոր, որի համապատասխը մեր Հին-Նախիջևանով պիտի անցնի, իսկ մեր քաղաքի անունը չը տեսանք, սատանի տխրեցանք։

Մեր քաղաքին, որ խորհրդիր, ասելի հարկաւոր են գաւառական գրասենեակները, մեզ ասելի հարկաւոր է կենդանի խուզը, քան թէ որ և է ուրիշ քաղաքին։ Մեզանում ասելն բան քիչ է բնված, մեր մէջ չը կայ հասարակ, չը կայ երկրագործություն, չը կայ մասաւոր զարգացում, ասելն բան մնացած է։

Ցաւալի էր մեզ տեսնել որ գուք մոռացել էիք մեր քաղաքը։

Եւ թէ կարդալիս համարանակվում եմ մեր ուշադրությունը դարձնել և մեր քաղաքի վրա, յույս ունենալով որ մեր գաւառականները գուք կը գարթնցնէք մեզ մեր խոր թմբությունից։

Ն. Ազատանց

ՆԵՐԿԱՅՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Ստացանք որ Մէջիք-Ազարանցի մեր քաղաքացի Թ. Մ. Բեանց հարյուրներից հարյուրած 100 բուլլ։

—

«Русская Правда» լրագիրը հաղորդում է, որ փետրվարի 16-ին Ս. Պետերբուրգի կառավարությունը ամենայն քաջալերական կառավարություններին մի թղթագիր է ուղարկել։ Թղթագիրի գաղափարները պարունակում է 2 [illegible] հարյուրների մասին, որոնք մեղադրվում են Անդրկովկասի ազգերի ապստամբության մէջ։ Պարտական լինելու է հրատարակել հատուկ մասնավոր Ցարատոմարի։

—

Մեր տիրոջ ձեռք լսում, որ ԵՐԵՎԱՆԻ գաւառի Դարալագյազ գիւղում, որը հանանցի գիւղերից ամենահարուստն է, մի մեծ հարբեցողություն ընկել է տիրապետել բնակիչների։ կանայք և տղաներ գանից գալս բնված մեծ ուղեղությունը հարանգելով, հարբեցողներին են հանդում Հայաստանի ուսումնարանների համար։ Իսկ նոքա, որոնք չգալու ընկելով ոչինչ չեն կարողանում տալ, չարաքինելով գնում են ուրիշ ասելի հարուստ գիւղեր և մշակությունն անելով մի քանի մանկի հանդարտում ու բերում տալիս գանձապահ կանանց։ Հաստատած գումարը 600 ր. ասելի են կարծում Երևանի թէ այս չգալու, բայց պարտականությունը գիտը ուրիշներին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՆԵՐԱԼ ՏՈՏԼԵԲԵՆԻ ԽՍԹԻՆԸ ՀԱՅՍՊԻ ՄԱՍԻՆ

—

«Голосъ» լրագրի Կ. Պոլսի թղթակիցը գրում է հետևյալը։

«Հունվարի 25 ին շաբաթի օրը, Ռաչիմ-Նուրդիի հրամանով Դերդեր Հայոց առաջնորդ Դերդեր Հայրապետը, յաջորդներ, ազգային մարդիկ նախագահները և մարգարիտի մեծամեծների ուղեկցությամբ, Ներկայացան առաջագահ խոսելու գրաստանասարք գեներալ Տոտլեբենին, և հայոց հասարակության յուրաքանչ Կայսեր անունով մի ողջույն։— Ձերդ գերազանցություն, ասաց հայոց առաջնորդը, դուսան. ունեմ ասել ձեզ այն ուրախալի, որ պարտականում է իր մէջ Ռուսական հայոց հասարակության այն խորին յարգանքը, որ նա ունի գեղի ձեր Ցարասանական Կայսրը, և քաջալերալ, գեներալ, որ նա քարտեզի ընենք իմ մարդերի խորին երախտագիտության գեղի ձեզ, որպէս նրա ուրմանաւոր ներկայացուցչի։ Ընդունեցեք այս ազգերը իրենց անկեղծ արտայայտությունն այն զիրքի զգացմունքին, որ ունեն մեր հայրենակիցները գեղի Ռուսաստանը։ Ես բնում երբեմնի եմ հասկանում յայտնել ձեզ այս գանգատաւոր մասին, որ ձեր իմանաւոն և հանձնարկ կառավարության ներքևը, հայերը, թնչպես և Աղրիանապոլի բոլոր մեր հայությունները, փոխանակ նրա անդադարում։ Ինչ մեր ազգերը, մինչև այդ ժամանակ նրանք բնաւ չէին տեսած, և նա բոլոր արտաքին կը ցանկանի, որ այդպան մեր ազգերին գրությունը, մեր ուրախությունը գրեցնելու բարեկամության համար, գեռ երբեմն ժամանակներ անելը։— Գեներալը, ազգերը ներկայացրեց յետոյ, դարձանելով առաջնորդին։— Ինչպէս, ասաց նա, որ գուք քարեհամբերելիք ազգ, թնչ ձեր սիրելի զգացմունքի և ձեր գեղի իմ հայրենիքը ունեցած ճանաչությունի այս զգուշաւոր արտայայտությունը. ես կը յայտնեմ այդ իմ հայրերին, և անվարանում եմ, որ այդ սիրելի արտայայտությունը ընդունված կը լինի անեղծ հանձնությամբ, Ինձ նշանակի սիրտիկի և, գրչագի և ձեզ, ձեզ հիա միասին վկայել, որ հայ հասարակությունը գոհ է այն կարգադրություններով, որոնք գործադրվում են Արևելյան Ռումելիայի մասին։ Ռուսները սիրում են հայերին, և գրա կեն. գանի ապացույց այն է, որ կայսերական բանակը կարգ է իր մէջ բերել բարեկամի հայ գեներալներ, որոնք հիանալի կերպով կառավարում են իրանց գեղի հայրենիքի ունեցած պարտականությունները։ Լարիս Մելիքովը, Զեր.Պուլատովները և Լազարեվները վարում են հայերի յարգանքի ու հասարակության, Կայսերական Ծառայությունի մէջ հայերին ամենի և շատ ուրիշ երևելի բարեր պաշտոնաներ։ Մենք տեսնում ենք մի մասին, որ բնակիչները և ձեր ցեղակիցներով, և դրանց բերանը շատ նուազ է։ բայց հայերը այն ժամանակ մեր գեղի բոլորովին նոր ենք հասարակ, ինչ ձեզ խոստացան վերանալ գեղի հայերը Ռուսաստանի հայերի հետ, որոնք ինչպէս մեր գեղի հայերը, ամենայն հանգիստ ապրում են։ Ես ինձ երբեմնի եմ հասկանում յայտնել ձեզ այս գանգատաւոր մասին, որ ձեր իմանաւոն և հանձնարկ կառավարության ներքևը, հայերը, թնչպես և Աղրիանապոլի բոլոր մեր հայությունները գեղի Ռուսաստանը